

Erməni faşizminin qanlı izləri

2020-ci ilin payızı idi... İkinci Qarabağ müharibəsi davam edirdi. Azərbaycanın mərd övladları cəbhədə işğalçı Ermənistanın silahlı qüvvələrinə qarşı döyüşürdü. Hər bir azərbaycanlı intizarla, həyəcanla döyüş meydanlarından gələn xəbərləri gözləyirdi. Hər bir azərbaycanlının qəlbi igid döyüşçülərimizlə döyünürdü. Və elə həmin günlərin birində - 2020-ci ilin 4 oktyabrında səhər saat 10 radələrində ermənilərin atdığı raketlər Azərbaycanın ikinci ən böyük şəhərində sakinlərin yaşadığı ikimərtəbəli binaya və fərdi yaşayış evlərinə düşdü.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin Gəncəyə ilk raket hücumu...

Məkrli Ermənistan yenə də bütün beynəlxalq qanunları və insani duyğuları heçə saydı. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Gəncə şəhəri OTR-21 TOÇKA ballistik raketindən vuruldu. Azərbaycan tərəfi hücumu görə məsuliyyəti Ermənistanın daşdığını bildirdi. Ermənistan tərəfi isə ittihamlardan qaçmağa çalışdı. Hücumu görə məsuliyyəti rəsmi olaraq qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" rəsmiləri öz üzərinə götürdülər. Ermənilər bu dəfə də qəddar əməllərini örtbasdır etməyə çalışaraq hədəfin mülki insanlar yox, şəhərdə olan hərbi təyinatlı binalar olduğunu bildirdilər. Azərbaycan tərəfi bu bəhanəni faktlarla puça çıxaraq Gəncədə, ümumiyyətlə, hərbi təyinatlı binaların olmadığını diqqətə çatdırdı. Hava limanının direktoru, həmçinin hadisə yerində olan rus jurnalisti xəbərini doğru olmadığını açıqladı. Bütün dünyaya məlum oldu ki, ümumiyyətlə, COVID-19 pandemiyasına görə həmin ilin martından çalışmayan hava limanının vurulması yalandır. Düşmənin tərəfindən Gəncənin bombalanması nəticəsində 1 mülki şəxs şəhid oldu, 32 mülki şəxs yaralandı. Yaşayış evləri ilə yanaşı, mülki infrastruktura, qədim tarixi tikililərə ziyan dəydi.

Bu faciəli hadisədən sonra Azərbaycanın Baş prokurorluğu bəyanat yaydı. Bəyanatda bildirildi ki, ilkin araşdırma ilə qeyd olunan fakt üzrə qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının prezidenti" Arayik Arutyunyan tərəfindən Cenevrə konvensiyasının tələbləri birbaşa pozularaq dinc əhalini qəsdən öldürmə, insanlar arasında vahimə yaradılmasına yönələn hərəkətlər etməsinə kifayət qədər sübutlar toplanıb: "Buna görə də Arayik Arutyunyanın barəsində Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 100.1, 100.2 (Təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başla-

ma və ya aparma), 116.0.1, 116.0.6, 116.0.7, 116.0.8-1 (Silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 117.2 (Silahlı münaqişə zamanı cinayətkar əmr vermə), 120.2.1, 120.2.4, 120.2.12 (Qəsdən adam öldürmə), 186.3 (Əmlakı qəsdən məhv etmə), 214.2.1, 214.2.3 (Terrorçuluq), 218.3 (Cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 279.3-cü (Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri yaratma) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb və istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun istintaq idarəsinə tapşırılıb".

Bu, Ermənistanın ikinci Qarabağ müharibəsinin getdiyi dövrdə Qarabağ bölgəsindən kənarında etdiyi ilk hücum idi. Və çox təəssüf ki, sonuncu da olmadı...

Qədim Gəncə ikinci dəfə oktyabrın 5-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin hücumuna məruz qaldı. Ermənistan ərazisindən atılan raket Gəncənin "Grand Qafqaz" Ticarət Kompleksinə düşdü. Hücum nəticəsində 3 mülki şəxs müxtəlif dərəcəli xəsarətlər aldı.

Oktyabrın 5-də səhər saatlarından etibarən Beyləqan rayonu da Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən ağır artilleriyadan atəşə tutuldu.

Gecə öz evində raket hücumuna məruz qalan dinc sakinlər arasında qadınlar və uşaqlar da oldu

Gəncəyə Ermənistan silahlı qüvvələrinin üçüncü hücumu oktyabrın 8-də oldu. Bu, gecə saatlarında Gəncəyə endirilən raket zərbəsi idi. Bu dəfə həlak olan və yaralananlar olmasa da, evlərə və nəqliyyat vasitələrinə ciddi ziyan dəydi.

Oktyabrın 9-da Moskvada Rusiya, Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri arasında Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı üçtərəfli danışıqlar başladı. Müzakirələrdə Sergey Lavrov, Ceyhun Bayramov və Zohrab Mnatşakanyan iştirak etdi. Görüş Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin "Qə-

Azərbaycan bu beynəlxalq bəlanın da başını əzdi

bullar Evində" baş tutdu. Danışıqların nəticələrinə əsasən, birgə bəyanat elan olundu. Bəyanatda bildirildi ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin müraciətinə cavab olaraq və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın razılaşmasına əsasən: "2020-ci ilin 10 oktyabr tarixi, saat 12:00-dan etibarən humanitar məqsədlərlə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin vasitəçiliyi və onun meyarlarına uyğun olaraq, hərbi əsirlər və digər saxlanılan şəxslər və ölənlərin meyitlərinin dəyişdirilməsi üçün atəşkəs elan olunur. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə tənzimlənmənin əsas prinsipləri əsasında münaqişənin tezliklə sülh yolu ilə həlli məqsədilə substantiv danışıqlara başlaması və digər məsələlərdə tərəflər razılığa gəldilər.

Ancaq işğalçı Ermənistan beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyaları və onların Əlavə protokollarını, həmçinin 10 oktyabr 2020-ci il tarixdə saat 12:00-dan etibarən elan edilmiş humanitar atəşkəs rejiminin tələblərini pozdu və Azərbaycanın dinc əhalisini qəsdən hədəfə aldı. Düşmənin silahlı qüvvələri oktyabrın 11-də gecə saat 02 radələrində cəbhə zonasından kənarında yerləşən Gəncənin mərkəzi hissəsindəki çoxmənzilli yaşayış binasını raket atəşinə tutdu. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi Ermənistanın Bərd rayonunda yerləşən erməni silahlı qüvvələrinin Gəncəni "Skad" ballistik raketlərindən atəşə tutduğunu bəyan etdi.

Bu, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Gəncəyə dördüncü hücumu oldu. Dinc əhalinin yaşadığı binaya tuşlanan raket onu yerlə-yeksan etdi. Axtarış və xilasetmə komandaları qısa müddət sonra hadisə yerinə yetişdi.

Raket hücumu şəhərdəki infrastrukturaya mühüm zərər vurdu. Ümumilikdə 31 mənzil tamamilə dağıldı, hadisə yerində və onun yaxınlığındakı obyektlərə, avtomobillərə ciddi ziyan dəydi. Hücumdan ümumilikdə 205 nəfərin yaşadığı 95 mənzil zərər gördü. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Gəncə şəhərinə dördüncü hücumu nəticəsində 10 nəfər həlak oldu, 40 nəfər yaralandı. Qətlə yetirilən mülki şəxslər arasında qadınlar və uşaqlar da var idi.

Azərbaycan tərəf cavabını gecikdirmədi, amma yenə də düşmənin tərəfi olsa belə, əhali və onun yaşayış məskənlərinə atəş açmadı. Oktyabrın 14-də Azərbaycan bildirdi ki, Gəncəyə hücumu cavab olaraq, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Kəlbəcər bölgəsində yerləşən 3 R-17 Elbrus taktiki raketini məhv etdi. Həmin raketlərin Azərbaycanın Gəncə və Mingəçevir şəhərlərini hədəfə aldığı açıqlandı. 3 gün sonra Azərbaycan, Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ermənistan tərəfinin Gəncəyə dördüncü hücumuna cavab olaraq Füzuli şəhərini və onun bir çox kəndini işğaldan azad etdiyini bildirdi.

Oktyabrın 17-də, təxminən yerli vaxtla saat 01:00-da erməni silahlı qüvvələri yenidən "Skad" ballistik raketləri ilə Gəncəni atəşə tutdular. Azərbaycanın rəsmi dairələri bu barədə məlumat verdilər. Yerli səlahiyyətli şəxslər 20 evin dağıldığını, xeyli sayda mülki şəxsin dağıntıların altında qaldığını bildirdi. Hücum nəticəsində 15 nəfər həlak oldu, 55 nəfər yaralandı.

Bu dəhşətli hadisə barədə məlumat verən jurnalistlər bildirdilər ki, şəhərdə 3 güclü partlayış səsi eşidilib. "RIA Novosti" Agentliyinin müxbiri vurğuladı ki, ballistik raketlər əhalinin sıx yaşadığı əraziyə düşüb. Nəticədə xeyli sayda müxtəlif yaşayış evlərinə və digər tikililərə ziyan dəyib. İlk raket şəhər binasından cəmi 2 km uzaqlığa, ikincisi şəhərin qərbində olan Kəpəz bölgəsinə düşüb. "Dojd" kanalının müxbiri Vasili Polonski açıqladı ki, raketlərin düşdüyü yerlərin yaxınlığında heç bir hərbi, eləcə də hansısa vacib obyektlər yoxdur.

Gəncənin 11 və 17 oktyabrda "Skad" hücumlarına məruz qalması barədə ANAMA da məlumat verdi.

Erməni təcavüzkarlarının Gəncə hücumları nəticəsində ümumilikdə 26 nəfər şəhid oldu, 175 nəfər yaralandı. Şəhərin infrastrukturuna, yaşayış binaları da daxil olmaqla, digər binalara, avtomobillərə ziyan dəydi.

Ermənistanın mülki şəxslərə raket hücumlarından həyatını itirənlər və yaralananlar arasında azyaşlılar da oldu. Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev bu hücumu "Azərbaycan xalqına qarşı Xocalı soyqırı-

mından bəri şahidi olduğumuz bir soyqırım aktı" adlandırdı.

Dinc əhalinin qatillərinin kim olduğunu bütün dünya bildirdi...

Ermənistanın məsuliyyətdən yayınmaq cəhdləri əbəs idi. Qatillərin kimlər olduğu yalnız Azərbaycan dövlətinə və Azərbaycan xalqına deyil, bütün dünyaya bəlli idi. Raket hücumlarına görə, BMT, Avropa İttifaqı və Türkiyə Ermənistanı qınadı.

Ancaq beynəlxalq aləmdə yenidən layiq olduğu cəzanı almaması Ermənistanın əl-qolunu açdı, çəkinmədən hərbi cinayətlər törətdi. Ermənistan tərəfi humanitar atəşkəs razılığından sonra dinc insanları və şəhərləri atəşə tutmaqda davam etdi. Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin 2020-ci il oktyabrın 27-də Bərdə rayonunun Qarayusifli kəndinə raket hücumu nəticəsində 5 nəfər öldü, 13 nəfər yaralandı.

Oktyabrın 28-də saat 13 radələrində düşmənin silahlı birləşmələri tərəfindən Bərdə şəhərinin dinc sakinlərinin sıx hərəkətdə olduğu və ticarət obyektlərinin kompakt yerləşdiyi əraziyə hər birinin içərisində 72 ədəd 9N235 sayılı, ümumilikdə 144 bombacıq olan "Smerç" tipli əməliyyat-taktiki təyinatlı 9M525 qəlpəli böyük dağıdıcı qüvvəyə malik ballistik "cluster" tipli 2 ədəd raket zərbələrinin endirilməsi nəticəsində 5-i qadın olmaqla, 22 nəfər həlak oldu, 8-i uşaq, 15-i qadın olmaqla, 60 nəfər isə müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri aldı. Raket zərbələrinin təsirindən 30-dan artıq mülki infrastruktur obyektinə, dinc sakinlərə məxsus 20-dən artıq fərdi yaşayış evinə və 22 nəqliyyat vasitəsinə ziyan dəydi.

Ermənistanın 2020-ci ilin payızında Azərbaycanın döyüş bölgələrindən kənarında yerləşən ərazilərimizi, dinc əhalini amansızlıqla atəşə tutmasından bir il ötdü. Gəncədə, Bərdədə, Beyləqanda, Tərtərdə və digər yaşayış məskənlərimizdə qətlə yetirilən, yaralanan sağlamlığını itirən azərbaycanlıların dərdi hələ də bu xalqın qəlbindədir. Təəssüf ki, Ermənistan hələ də bu terror hadisələrinə görə beynəlxalq hüquq nöqtəyi-nəzərindən cəzasını almayıb.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"